

Frill

NORDJYSKE

11. juli 2014

Dagtur
på Hærvejen

Fitness i fabrikshallen

Topmodel med
superskærm

Samos for sjælen

Tæt ved den tyrkiske kyst ligger den græske ø fyldt med landsbyidyl, natur og gæstfrihed

Grøn og græsk

Open air-biografen i Mytilinii gøres klar til aftenens forestilling.

Den græske kaffe laves og serveres hos købmanden i landsbyen Kosmadei.

I bil rundt på øen kommer der ofte geder i vejen.

Yannis Laoulougas øver folkemusik ved sin butik med originale græske musikinstrumenter.

Tekst og foto: Hans Ravn
hans.ravn@nordjyske.dk

I den lille landsby Mytilinii midt på Samos er Orestis Bambakas ved at gøre sin gamle biograf klar til sommerens sæson. Vi kigger nysgerigt forbi og bliver gæstfrit bud indenfor i den lille have, hvor appelsinerne hænger modne på træerne.

Cine Rex er en af de få tilbageværende traditionelle udendørs biografer i Grækenland. Biografen er familiedrevet, og i det lille operatørrum er det en gammel filmfremviser, som er klar til at vise amerikanske film. Filmen starter kl. 21, koster 7 euro og så serveres der loukoumades, som er en lokal god-

bid lavet af små stegte boller overhældt med honning og drysset med sesam, valnødder og kanel.

Udenfor sidder et par ældre mænd i skyggen og drikker kaffe. De lyser begejstret op, da de hører, vi er fra Danmark, og fortæller stolt om vores fælles kongelige forbindelse. De husker da dronning Anne-Marie og kong Konstantin og måtte flygte under militærkuppet i 1967.

Et uforanderligt liv

Livet i landsbyerne har ikke ændret sig meget, og man føler sig sat år tilbage i tiden på den gode og hyggelige måde.

I en af de højest beliggende bjerglandsbyer, Kosmadei, som ligger langt

op ad det 1433 meter høje bjerg Kerkis, er det en stor oplevelse at besøge den lille butik og cafe. En gammel kone trisser rundt i det, der mest ligner hendes private hjem, der er hjemmelavede puder og tæpper overalt, private billeder fra en svunden tid, og i et hjørne er der et lille køkken, hvorfra hun laver græsk kaffe til de lokale gæster og de få turister, som er kommet lidt på afveje. Så jo, på Samos kan man let få gode og helt unikke oplevelser i de små landsbyer.

Nogle landsbyer er godt besøgt af turister og har gode indtægter på salg af keramik, krydderier, honning, olivenolie og souvenirs. Andre består kun lige, fordi de ældre beboere er nøjsomme

folk, som har været vant til at leve isoleret og klare sig med det mest basale. Overalt er der små jordlodder med grøntsager, krydderurter, oliventræer, nogle geder og måske en vinmark.

Turisme langs kysten

Der er mange charterturister på Samos om sommeren, og det præger naturligvis byerne langs kysten.

"Stedet, hvor nordboere trives - rimelig og god mad" står der på skiltet indtil Lakis restaurant.

Midaldrende par i Ecco-sandaler går hånd i hånd på Pythagorions handelsgade og på havnepromenaden.

Det er den mest populære turistkystby og det er ikke uden grund.

... fortsættes side 10...

Natur, landsbyidyl og ægte græsk gæstfrihed præger Pythagoras' fødeø Samos

Mutia er en af de mere øde strande - her er ingen tavernaer, og den er derfor mest besøgt af lokale gæster og fiskere.

Kokkari, det lille fiskerleje er en af de populære kystbyer på nordkysten.

Byen er opkaldt efter Pythagoras, antikkens berømte filosof, matematiker, astrolog, læge og musiker, hvis læresætning om den retvinklede trekant vi alle kender fra skoletiden. Pythagoras blev født og levede hele sit liv på Samos.

Byens historie går mere end 2000 år tilbage og er på Unescos verdensarvsliste takket være øens mange arkæologiske fund. Det er forbudt at bygge huse over tre etager. Så der findes ingen triste og store hotelbygninger, der ødelægger bybilledet, og inde bag havnepromenadens mange restauranter kan man stadig opleve det mere ægte græske miljø. En gammel kone sidder og strikker, mens hendes mand fodrer en flok tynde katte, og rundt om hjørnet sidder et par musikere på fortovet og øver sig på henholdsvis guitar og mandolin.

Stenstrand og krystalklart vand

Der er omkring 240 strande på øen, så der kan bades overalt. De fleste er grus- og stenstrande, men fælles er det dejlige krystalklare vand, som hele sommeren er pænt over 20 grader.

Her er alt fra lange strande fyldt med liggestole og parasoller til små, hemmelige steder i en lille bugt. Vores favoritvalg er den lille Psili Amos, som kun

er få kilometer fra Tyrkiet, og som ligger 10 km øst for Pythagorion. Har man ikke lejet bil, kan stranden nås med en lille turboat fra Pythagorion. Det er en af øens få sandstrande, og det lave vand gør den meget børnevenlig.

En aften på vejen tilbage til byen krydsede en sjakal vejen. I skumringen så vi flere små ugler sidde på elledninger, og ved saltvandssøen Alyki Wetland så vi en flok flamingoer gå roligt rundt i det lave vand. De er her kun på træk, og da søen ofte udtørres i løbet af sommeren, skal det nok være inden juli, hvis man vil se de flotte fugle.

Masser af grøn farve

Utallige underjordiske kilder gør Samos til en af de grønneste græske øer. De høje bjergmassiver, frodige dale, vilde orkideer, olivenlunde og smukke udsigter over Det Ægæiske Hav har gjort øen til en yndet vandrested. Selvom sommervarmen allerede i starten af juni sneget sig op på 28 grader, måtte vi ud at gå.

Store dybblå guldsmede flyver rundt og sætter sig på grønne figenblade, skøjteløbere spejler sig i vandløbet, og en stor gekko soler sig på en klippesten. Vi følger det lille Potami-vandløb i den frodige høje skov op til nogle vandfald. Stien ender pludselig i en

smal klippekløft, og vi går til stor morskab det sidste stykke med køligt vand til navlen. En af de mest besøgte vandreruter er en tur op gennem den frodige nattergaledal, som ender i den lille landsby Monolates. Byen er bilfri, og de små huse hænger nærmest ud over bjergskåningerne.

Vores lille udlejningsbil arbejder hårdt for at komme op ad de smalle hårnålesving, og vejen skifter fra slidt asfalt til grus - vi er på vej op til Pythagoras' grotte. Da sommervarmen alligevel ikke tillader lange vandreture, må bilen gøre sit. Der er mange historiske steder med gode fortællinger, og grotten højt oppe på Kerkisbjerg er en af dem. Vi kravler ad de stejle trappe-trin det sidste stykke op til klippegrotten, som ligger i 500 meters højde, og nyder udsigten ned over det gule gyvelbevoksede bjerg. Det var her, Pythagoras gemte sig for tyrannen Polykrates, der så hans tanker som en trussel mod styret.

Den lille, store historie

Selv om Samos har mange spor efter antikkens Grækenland, er det svært at måle sig med den store antikke by Efesos på det tyrkiske fastland. En hel-dagsudflugt kan anbefales, og der er arrangerede ture både fra Samos by og

Samos

SAMOS ER på størrelse med Bornholm. Der bor 35.000 fastboende, og hen over sommeren besøges øen af 100.000 turister.

BILLEJE ER en meget god idé. På tre dage kan man komme det meste af øen rundt. Der er ikke voldsomt meget trafik, men grækerne tager let på færdselsreglerne. Tre dage koster omkring 100 euro med fuld forsikring.

EFTER EN sejltur på omkring tre timer kan nabøen Patmos besøges. På toppen af den helt hvide by Chora ligger Johannesklosteret som en stor borg, og lidt nede ad bjerget er Apokalypsgrotten. Det var her, apostlen Johannes modtog sine syner og nedskrev Johannes' Åbenbaring.

PYTHAGORAS' KOP er den helt store keramiksouvenir. Den er designet med en morale om at straffe den grådige. Koppen er lavet sådan, at hele bægerets indhold løber ud, hvis man fylder for meget i.

ÅRHUS CHARTER rejser hver mandag fra Aalborg. Star Tour, Falk Lauritsen og Apollo Rejser har også charterrejser til øen fra Billund og København.

Pythagorion. Det er fascinerende at gå på de marmorbelagte gader i den mere end 2500 år gamle by, som er den bedst bevarede antikke by i det østlige Middelhav.

Især det flot restaurerede bibliotek Celsus og verdens største græske teater, hvor der er plads til 25.000 tilskuere, gør indtryk.

Men Samos kan nu også noget, når det gælder om at opleve græsk kultur-arv. Den græsk-ortodokse kirke er meget stærk, og der er stadigvæk liv i de fleste af øens 10 klostre.

Moni Zoodochu Piri, som ligger højt med en fabelagtig udsigt over til Tyrkiet, er et af dem.

Døren til klosterkirken midt i klosterets gård står åben, og vi kan høre gregoriansk sang. Vi går stille ind og har på forhånd tildækket vores ben og skuldre. Det er mørkt, og lyden fylder kirkerummet, så man skulle tro, det kommer fra højttalere, men længere inde står en mand og synger fra en bog, og tre nonner står henholdsvis stille i fordybelse eller går roligt rundt.

Tæt på turiststrømmen, men alligevel helt upåvirket af den ligger klosteret der, ligesom de små landsbyer og den enestående natur på øen. Og byder på helt anderledes oplevelser, end man lige forventer på en græsk badeø.

Blæksprutter hænger til tørre i et døgn, så de får den rigtige konsistens.

I selv de mindste landsbyer er der en plads med restaurant eller cafe.

En hollandsk gentleman hjælper kærsten gennem det kolde vandløb ved Potami.

Celsus-biblioteket - en af de bedst bevarede bygninger i Efesos.